

Jednym z przywilejów pacjentów jest prawo do wyrażenia zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych. Po otrzymaniu od lekarza wyczerpującej i zrozumiałej informacji o naszym stanie zdrowia, jeśli ukończyliśmy 16 lat, mamy prawo wyrazić zgodę na przeprowadzenie badania. Pamiętajmy, że zawsze możemy się nie zgodzić na dane świadczenie zdrowotne lub zażądać zaprzestania jego udzielenia. Wyrażamy również oddzielną zgodę na pobyt w szpitalu oraz na wszystkie inne badania i świadczenia medyczne. Zgoda może być ustna, pisemna albo wyrażona poprzez takie zachowanie, które nie budzi wątpliwości co do podjętej decyzji. Pisemna zgoda jest wymagana w przypadku zabiegu operacyjnego albo zastosowania metody leczenia lub diagnostyki stwarzających podwyższone ryzyko mające wpływ na stan naszego zdrowia lub na nasze życie.

■ **Wyjaśnienie:** Jeśli mamy 16 - 18 lat i nie zgadzamy się na udzielenie nam świadczenia zdrowotnego, a nasz przedstawiciel ustawowy (np. rodzic) ma odmienne zdanie, decyzję podejmuje sąd opiekuńczy.

W trakcie pobytu w szpitalu czy zakładzie opiekuńczo-leczniczym mamy prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego polegającego na umożliwieniu nam kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami, a placówka nie może w żaden sposób tego kontaktu utrudniać. Jednocześnie przysługuje nam również prawo do odmowy takiego kontaktu oraz prawo do opieki duszpasterskiej, umożliwiającej nam kontakt z duchownym naszego wyznania. Koszty związane z realizacją prawa do opieki osoby duchownej ponosi podmiot leczniczy. Podczas pobytu w szpitalu mamy również prawo do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej ze strony osób przez nas wskazanych. Dodatkowa opieka pielęgnacyjna polega również na sprawowaniu opieki nad pacjentką w okresie ciąży, porodu i pokoju. Jeśli skorzystamy z tego prawa, personel medyczny nie może wyrecać się rodziną czy bliskimi osobami in opiece nad chorym, nadal ma obowiązek nadzoru nad prawidłową opieką nad nami i troski o nią. Warto wcześniej ustalić, jaką opiekę pielęgnacyjną będzie wykonywała osoba przez nas wskazana, a jaką personel medyczny. Pamiętajmy jednak, że to my ponosimy ewentualne koszty wynikające z korzystania z prawa do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego oraz z dodatkowej opieki. Jeśli zostaliśmy przyjęci na le-

Pacjencie, poznaj swoje prawa I NAUCZ SIĘ Z NICH KORZYSTAĆ

Każdy człowiek w momencie, gdy staje się pacjentem nabywa pakiet praw obowiązujących w trakcie leczenia, pobytu w szpitalu czy korzystania z wizyty u lekarza. Ich znajomość pozwala sprawnie poruszać się po systemie ochrony zdrowia w Polsce.

czenie stacjonarne (całodobowe), mamy również prawo zdeponować rzeczy wartościowe. Podmiot leczniczy jest zobowiązany do prowadzenia depozytu i musi zapewnić nam taką usługę.

■ **Wyjaśnienie:** W obecnej sytuacji epidemicznej, prawa te nadal obowiązują, lecz mogą zostać ograniczone jeśli zagrożone będzie zdrowie i życie pacjentów bądź personelu. W sprawach związanych zaś z pomocą naszych bliskich, nie tylko podczas odwiedzin, lecz także przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych może być obecna bliska nam osoba. Lekarz ma jednak prawo nie zgodzić się na jej obecność, jeśli istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub ze względu na nasze bezpieczeństwo zdrowotne. Tę odmowę odnotowuje się w dokumentacji medycznej.

Prawo do dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej naszego stanu zdrowia oraz udzielonych świadczeń zdrowotnych dotyczy wszelkich, nie tylko szpitalnych dokumentów. Pod-

miot udzielający świadczeń zdrowotnych (np. szpital, poradnia, prywatna placówka) ma obowiązek udostępnić naszą dokumentację medyczną nam, naszemu przedstawicielowi ustawowemu lub osobie przez nas upoważnionej. Po naszej śmierci prawo wglądu w dokumentację medyczną ma osoba, którą upoważniłmy za życia. Dokumentacja medyczna może być udostępniona do wglądu (bezpłatnie, w siedzibie podmiotu, w którym się leczymy lub leczylimy), poprzez sporządzenie jej wyciągów, kopii lub odpisów lub poprzez wydanie oryginału za pokwitowaniem odbioru (z zastrzeżeniem zwrotu po wykorzystaniu).

■ **Wyjaśnienie:** Oryginał dokumentacji i wyników badań należy do placówki ochrony zdrowia. Zmieniając lekarza rodzinnego, nie otrzymamy zatem naszej dokumentacji w oryginale.

Niewątpliwie ważne jest również prawo do poszanowania godności i intymności podczas otrzymywania świadczeń zdrowotnych. W związku z tym w trak-

cie udzielania pomocy medycznej powinny być obecne tylko te osoby, które są niezbędne ze względu na rodzaj świadczenia. Uczestnictwo innych osób, w tym osób wykonujących zawód medyczny oraz studentów uczelni medycznych, wymaga naszej zgody i zgody lekarza, który udziela świadczenia. Mamy również prawo przygotować się do badania lub zabiegu w osobnym, osłoniętym miejscu, tak aby nie można było nas podglądać ani podsłuchiwać. Jeżeli jesteśmy unieruchomieni w łóżku lub obłożnie chorzy i przebywamy w sali wieloosobowej, badanie lub zabieg powinny być przeprowadzone za parawanem lub zasłonką. Lekarz nie powinien również omawiać naszej choroby i zadawać nam intymnych pytań w obecności innych pacjentów. Prawo do poszanowania godności obejmuje także prawo do godnego umierania. Jeżeli znajdujemy się w stanie terminalnym, mamy prawo do świadczeń zdrowotnych zapewnających łagodzenie bólu i zmniejszenie cierpienia innego typu. Nierozłącznie jest tutaj również prawo do zachowania tajemnicy informacji na nasz temat. Mamy prawo do ochrony danych i utrzymania w tajemnicy informacji na nasz temat uzyskanych przez osoby wykonujące zawód medyczny (np. lekarzy) w związku z udzielaniem nam świadczeń zdrowotnych. Tajemnica lekarska obejmuje wszelkie informacje dotyczące stanu zdrowia, rozpoznania i przebiegu leczenia, jak również życia prywatnego, rodzinnego i zawodowego. Informacje te muszą być traktowane jako poufne i nie mogą być ujawniane osobom nieupoważnionym również po naszej śmierci. Osoby wykonujące zawód medyczny są zobowiązane do ujawnienia informacji tylko gdy tajemnica lekarska może powodować niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia naszego i innych osób.

Warto również pamiętać, że mamy prawo do zgłoszenia sprzeciwu wobec

opinii albo orzeczenia lekarza, które wydaje się obecne tylko te osoby, które są niezbędne ze względu na rodzaj świadczenia. Uczestnictwo innych osób, w tym osób wykonujących zawód medyczny oraz studentów uczelni medycznych, wymaga naszej zgody i zgody lekarza, który udziela świadczenia. Mamy również prawo przygotować się do badania lub zabiegu w osobnym, osłoniętym miejscu, tak aby nie można było nas podglądać ani podsłuchiwać. Jeżeli jesteśmy unieruchomieni w łóżku lub obłożnie chorzy i przebywamy w sali wieloosobowej, badanie lub zabieg powinny być przeprowadzone za parawanem lub zasłonką. Lekarz nie powinien również omawiać naszej choroby i zadawać nam intymnych pytań w obecności innych pacjentów. Prawo do poszanowania godności obejmuje także prawo do godnego umierania. Jeżeli znajdujemy się w stanie terminalnym, mamy prawo do świadczeń zdrowotnych zapewnających łagodzenie bólu i zmniejszenie cierpienia innego typu. Nierozłącznie jest tutaj również prawo do zachowania tajemnicy informacji na nasz temat. Mamy prawo do ochrony danych i utrzymania w tajemnicy informacji na nasz temat uzyskanych przez osoby wykonujące zawód medyczny (np. lekarzy) w związku z udzielaniem nam świadczeń zdrowotnych. Tajemnica lekarska obejmuje wszelkie informacje dotyczące stanu zdrowia, rozpoznania i przebiegu leczenia, jak również życia prywatnego, rodzinnego i zawodowego. Informacje te muszą być traktowane jako poufne i nie mogą być ujawniane osobom nieupoważnionym również po naszej śmierci. Osoby wykonujące zawód medyczny są zobowiązane do ujawnienia informacji tylko gdy tajemnica lekarska może powodować niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia naszego i innych osób.

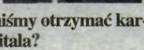
■ **Uzupełnienie:** przed skorzystaniem z tego prawa warto wcześniej skorzystać z rozmowy telefonicznej z przedstawicielem Rzecznika Praw Pacjenta. Możliwość tę daje TLP, czyli Telefoniczna Informacja Pacjenta - projekt prowadzony wspólnie przez biuro Rzecznika i NFZ. Pod bezpłatnym numerem 800-190-590 można uzyskać przydatne informacje w godzinach 8 - 18 od poniedziałku do piątku. Pod tym samym numerem (wybierając tonowo 1) działa całodobowa i również bezpłatna informacja NFZ.

Zgłaszanie działań niepożądanych leków również należy do naszych praw. Dzięki takim zgłoszeniom leki, które stosujemy stają się coraz bardziej bezpieczne. Każde takie zgłoszenie jest analizowane przez ekspertów Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych i wzbogaca wiedzę o działaniu i skuteczności, a szczególnie o bezpieczeństwie produktów leczniczych.

■ **Wyjaśnienie:** Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych nie udziela porad medycznych. W tym celu należy skontaktować się ze swoim lekarzem lub farmaceutą. Natomiast informacje o zgłoszeniach działań niepożądanych można uzyskać na stronie urpl.gov.pl

Artykuł partnera

Z Rafałem Słizem, rzecznikiem prasowym POW NFZ w Rzeszowie, rozmawia Anna Moranica

Kiedy powinniśmy otrzymać kartę wypisu ze szpitala?

Niezwłocznie po zakończeniu leczenia szpitalnym powinniśmy otrzymać kartę informacyjną dotyczącą rozpoznania choroby, wyników badań, zastosowanego lecze-

Praw pacjenta można dochodzić w kilku instytucjach

nia, terminów wykonanych zabiegów, dalszych wskazań, czasu zwolnienia od pracy, adnotacji o zapisanych lekach oraz terminach planowanych konsultacji. Karta ta powinna nam być wydana w dniu wypisu. Warto pamiętać, że nawet jeśli w karcie jest zalecenie kontroli w poradni, to karta nie jest skierowaniem. Oprócz niej powinniśmy otrzymać inne dokumenty jak skierowanie czy recepta. Gdy będą one wystawione w formie elektronicz-

nej, powinniśmy otrzymać czytelną informację, który 4-cyfrowy kod dotyczy e-skierowania, a który e-recepty.

Jak długo przechowywana jest dokumentacja medyczna w placówce?

Podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych przechowuje dokumentację medyczną przez 20 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym dokonano ostatniego wpisu.

Co zrobić, gdy jedno z naszych praw zostało naruszone?

Możemy zwrócić się do: Rzecznika Praw Pacjenta, kierownika podmiotu leczniczego, samorządów zawodów medycznych (Okręgowej Izby Lekarskiej, Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych, Okręgowej Izby Aptekarskiej, Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych), sądu powszechnego (cywilnego) w celu wynagrodzenia poniesionej szkody i zadośćuczynienia za dozna-

ną krzywdę, jak również do zakładu ubezpieczeń, z którym dana placówka lub osoba udzielająca świadczenia zdrowotnego ma podpisaną umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej oraz organów ścigania - w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa i Rzecznika Praw Obywatelskich. Skarga dotycząca złamania naszych praw może trafić również do Narodowego Funduszu Zdrowia.

Prawa Pacjenta, część druga.